

Nyeste artikler

- [Fra barnelig til fos...](#)
- [Generalforsamling 2017](#)
- [Nye møder i marts 2017](#)
- [Landhusholdningen](#)
- [Hvad døde Maren af?](#)

Begivenheder

<< Maj 2018 >>

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Artikelhierarki

Hovedside for artikler » [Aftenens emne](#) » [Birk og Bøddel](#)

Birk og Bøddel

Tommy P. Christensen elsker tilsyneladende bogstavrim - i hvert fald kalder han sit foredrag for Birk og Bøddel. Han kunne med lige så god ret kalde det gys og gru fra fortiden.

Ca. 80 tilhørere havde fundet frem til foredraget, som han havde delt op i 2 afsnit. Den første del handlede om retsvæsenets udvikling - især om birkernes udbredelse og deres forhold til herrederne, og andel del om afstraffelserne udført af bødlerne.

Men først ville han have forsamlingen til at kigge på litteraturlisten, hvorfra han gennemgik hovedværkerne.

Ordet birk stammer tilbage fra Vikingetiden, og det bliver omtalt i landskabslovene, Jyske, Sjællandske og Skånske lov. Det finder også sin placering i den senere kirkeret og i Danehoffets virke.

Medens herredstinget kan betragtes som en underret på landet, kan birketinget forklares som en underret ved godserne. Godsejerne kunne få tildelt et birk med tilhørende birkeret, hvor man kunne få afklaret lokale tvister. Birkefogeden eller -fogeden kunne dog afskediges. Efterhånden kom flere og flere indbyggere under birkerne, som også tjente som indtægtskilde for godsejerne.

Herefter gennemgik Tommy P. Christensen detaljeret birkernes udbredelse i Skåne, Sjælland og Jylland med Slesvig. Mange af disse inddelinger bestod indtil 1800-tallet og enkelte indtil 1919.

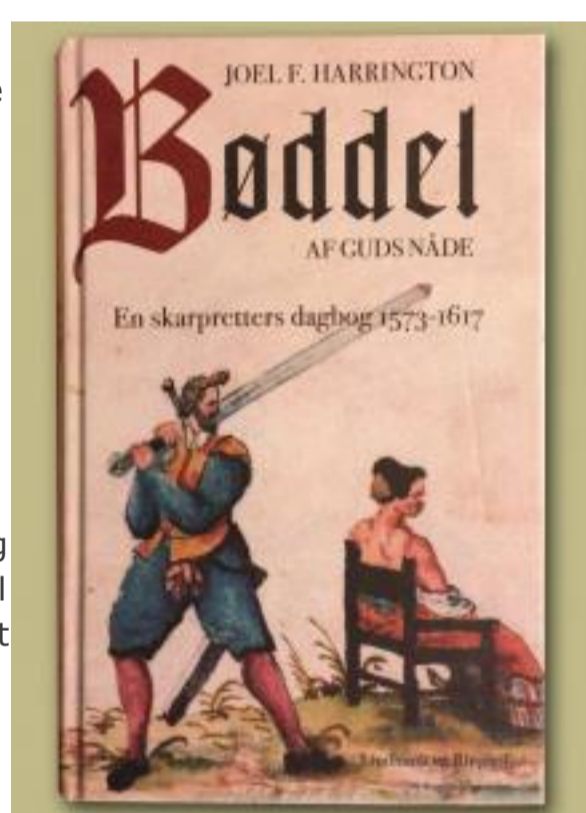
Foredragsholderen, der er kulturhistoriker, gik efter en pause over til at fortælle om fortidens måde at afstraffe forbrydere på og om, hvem der udførte hvervet, altså bødlerne. Danmarks sidste bøddel blev afskediget i 1906, og de første blive omtalt i 1375 i forbindelse med det Skånske sildemarked, der var under opsyn af hansenstæderne.

Han indledte dog med retsopgøret efter Besættelsestiden, hvor man genindførte dødsstraf endda med tilbagevirkende kraft.

Bødlens afstumpede sværd afløstes efterhånden af øksen, medens den fra udlandet kendte og mere humane henrettelsesmaskine, Guillotinen, aldrig blev indført her i landet.

Landets sidste skarpretter var Th. Seistrup (1848-1925), der begyndte sit virke så sent som i 1877 for en fast gage på kr. 1600,- om året.

Foredragsholderen var hurtignakkende og var i besiddelse af megen viden, som han viderebragte til forsamlingen ofte krydret med lange historiske tilbageblik til perioder, som slægtsforskere ikke beskæftiger sig med. Foredraget var medvirkende til at give en forståelse for retsvæsenets udvikling og birkernes udbredelse.

En lille litteraturliste til birkerne (Marts 2014)

HUSK! Landsarkivernes mange arkivregistraturer for retsbetjentarkiver indtil 1919!

Arent Berntsen: Danmarckis oc Norgis Fructbar Herlighed; (reprografisk genudgivet og forlagt af Selskabet for Udgivelse af Kilder til Danmarks Historie); København 1971; ISBN [87-7500-700-2](#)

Karl-Erik Frandsen (red.): Atlas over Danmarks administrative inddeling efter 1660. DHF 1984 [omfatter kort over retskredsene 1686, 1751, 1870, 1919, 1930 og 1976!]

Tommy P. Christensen: Ting, tingsted, tinghus - træk af en udvikling.

Art. i: Peter Garde et al (red.), Danmarks tinghuse; Jurist- og Økonomforbundets Forlag, Kbh. 2006, s.11-21

Tommy P. Christensen: Hvad falder af birket? - blade af birkerettens historie. Art. i: Flemming Steen Munch (red.), Politihistorisk Selskab Årsskrift 2000, s. 37-62

Tommy P. Christensen: "Hollants recht" og Amager birk - om de tvende jurisdiktioner på Amagerland. Art. i: Nyt fra lokalhistorien, 5. årg. nr. 9, 1999)

Ole Færch: Himmerlandske herredsfogeder, by- og birkefogeder samt -skrivere; SSFs forlag Slægten v. Anton Blaabjerg, Viborg 2011 [Harald Jørgensen:] Dommere og domstole på Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm 1919-1969. Udarbejdet i 50-året for Retsplejelovens gennemførelse. Embedsetater udgivet af Landsarkivet for Sjælland m.m. København 1970

Pernille Ulla Knudsen: Fra bedsteborger til professionel. Byfogederne i Danmarks købstæder i 1700-tallet. Art. i: Henrik Stevnsborg (red.), Rethistorie 2000; Jurist- og Økonomforbundets Forlag. 2000, s.43-54

Henrik Lerdam: Birk, lov og ret: Birkerettens historie i Danmark indtil 1600; Museum Tusulanums Forlag/Københavns Universitet, København 2004

C. Molbech: "Et nyt Bidrag til Birkerettens Historie i Danmark" Art. i: Historisk Tids-skrift, Bd. 1, rk. 4; 1843)

Axel H. Pedersen: Birketing i Gl. Københavns Amt 1521-1965; Juristforbundets Forlag, København 1968

Kirsten Berth Paulsen: Den skånske birkeret. Art. i Scandia 44, Lund 1978, s.25-57

Paul G. Ørberg: Birker. Art. i Danske kulturhistorisk Opslagsværk, bd. 1, Kbh. 1991, s.74-77

Paul G. Ørberg: Gamle danske retsbøger fra de skånske provinser. Art. i Arkiv 5:2 1974, s.126-136.

BONUS:

Tommy P. Christensen: Carnifex et Justitia - Der Scharfrichter und sein Schwert. Art. i: Forschungen zur Rechts-archäologie und Rechtslichen Volkskunde, Band 19. (Zürich 2001).

Tommy P. Christensen: Bøddel, rakkere og natmandsfolk - en selektiv bibliografi. I:

- [Skrivet af Jens Villadsen d. March 04 2014](#) · [0 Kommentarer](#) · [3399 Fremvisninger](#) ·

Kommentarer

Der er ikke skrevet kommentarer.

Kommentér

Du skal logge ind for at kommentere.

Log ind

Brugernavn

Kodeord

Er du endnu ikke registreret bruger? [Klik her](#) for at oprette dig.

Har du glemt dit kodeord? Bed om et nyt [ved at klikke her](#).

Replikboks

Du skal være logget ind for at skrive en replik.

Jens Villadsen

05-05-2018 18:29

Vær opmærksom på at foreningsnyheder bliver bragt på Facebook.

finn jelstrup

15-04-2018 22:55

dødsannoncer.net virker igen - beklager laaang ventetid. Nu med 34354 dødsfald

finn jelstrup

08-11-2017 18:44

Der er desværre stadig problemer med at få dødsannoncerne til at virke. PHP-hjælp modtages meget gerne.

Jens Villadsen

12-08-2017 23:01

Nu kan efterårets program ses i kalenderen.

Joern Bolander

10-08-2017 11:12

Efteråret 2017 Aktiviteter med Legacy-kursus og Gotisk Læsning er datosat i Kalender. Hvis interesse for FamilyTree, oprettes erfa-gruppe derom.

[Replikboks arkiv](#)